

Káosz

aki beletolja a világot a fészkébe, felnevelte, de annyira ragaszkodott hozzá, hogy sosem engedte repülni

Jó napot kívánok! A nevem dr. Richard Hates, a GlassEx Rt. különleges megbízottja. Ha nem bánják, nem fogom használni a kivetítőt... Biztos vagyok benne, hogy a leghátsó sorokból is jól lát-szik ez a maroknyi tárgy, amit az asztalra helyeztem. Hogy mi van benne? Nos, rövidesen rátérek.

Mint mindannyian tudjuk, minden embernek természetből fogva megjárnak bizonyos dolgok. Mindenki megérdemli, hogy a többi emberrel egyenlő módon bánjanak vele. Mindenki megérdemli, hogy saját véleményét alkosson, és hogy ezt meghallgassák. Mindenki megérdemli, hogy azt tegyen, amit akar, amíg az másnak nem árt. Végző soron mindannyian megérdemeljük, hogy szeressenek minket.

A felvilágosodás egy csodálatos vívmánnyal látta el az emberiséget: ésszel! Felismertük mind-ezeket a tényeket, és máris papírra vetettük. Mára törvényeink alapjait képezik az emberi szabadságjogok, s ennek köszönhetően gyermekeink egy boldog, élhető társadalomba születnek bele.

Egyik kollégámnak például a múlt héten született a kislánya... Jól van, elég lesz a tapsból, szegény úgyse hallja! Egyébként is, mire menne az önök gratulációjával? Épp elegenden gratuláltak neki aznap. Persze telefonon, úgyhogy végül le is húzta a készüléket a klotyón.

Drága kollégámat azonban nem áldotta meg ésszel a felvilágosodás. A készülék ugyanis víz- és ütésálló volt, és ezek közt is az az egy százalék, ami tényleg mindent túlél. Egészen a szennyvíztisztítóig jutott, megőrizve hibátlan működését.

Legnagyobb sajnálatunkra léteznek még lelkiismeretes munkavégzők a világban. A szennyvíztisztító üzem karbantartója egyszer csak telefoncsörgésre lett figyelmes. Miután háromszor is leellenőrizte, hogy nem a saját telefonja volt az, kénytelen volt elfogadni aényt, hogy az emberi ürülék és a moslék sűrű masszájában rejtezik a hang forrása.

Hú, látom, most nagyon elborzadtak! Pedig még nem is tudják, mitől lesz valaki tényleg lelkiismeretes munkavégző! A karbantartó ugyanis leállította az üzemnek azt a blokkját néhány percre, amíg beöltözött, és nyakig merült a szarban. És kihozta a mobiltelefont.

Ó, ugyan, kérem, ne tapsoljanak! Hősies és önfeláldozó vállalkozás volt, de ha csak a tényeket nézzük, szimpla ostobaság. Aki beleejti véletlenül a telefonját a szarba, az megérdemli, hogy ott is maradjon. Aki meg direkt...

De térjünk vissza a történethez! A fickó ismét beindította az üzemet, a telefont pedig megtisztította. Addigra ismét csörögni kezdett a telefon, és ő felvette.

„Szia! Csak szeretnénk mi is gratulálni a fiad születéséhez!” – hallatszott a vonal túloldaláról.

„A mindenit!” – kiáltott fel meglepetten a karbantartó, majd szarkasztikusan hozzátette: „Tizenkét éven keresztül eszetekbe se jutott, most meg hirtelen ilyen jól emlékeztek a születésnapjára?”

A túloldalt pár pillanatra zavart csönd állt be, majd a beszélgetés folytatódott. „Elnézést, kivel beszélek?”

„Béla vagyok a szennyvíztisztítóból. Három éve tiszta. De hála maguknak, most kezdek elöl-ről...”

„Elnézést, biztosan téves...” – szabadkoztak a vonal túlvégén.

„Aligha” – felelte a mi Bélánk. „A fiamnak tényleg ma van a születésnapja. Tudják, arra gondoltam, meglepem egy vízhatlan mobiltelefontal. A készülék csúcs-szuper állapotban van, biztosan örülni fog neki. Ráadásul tele van felfedezésre váró telefonszámokkal... Ugye az előnynek számít?”

A telefonáló végre kezdte felfogni, mi is történt. „Uram, ez nem az ön telefonja?”

„Sherlock! Mondja, hogy jött rá?”

A beszélgetés többi részét kitalálhatják.

Na de, mondják meg nekem, szeretik vagy utálják Bélát? Ja hogy szemétnak tartják? Pedig csak

egy kis mókás beszélgetésre vágyott, cserébe az önfeláldozásáért... Meg aztán elég szép summát zsebelt be a visszaszolgáltató telefonért.

És mi a helyzet a kollégámmal? Ostoba? Jól van, persze, de mindenki szereti. Mindenki odafigyel rá, és észben tartja életének fontos eseményeit. A fia születésének napján húsz telefonhívást kapott, ebből tizenkilenc gratuláció volt. Hogy én is felhívtam-e? Persze, még azt is megkérdeztem, hogy ikrek lett-e. Meg hogy mindkettő fiú-e, vagy az egyik lány...

Jaj, emberek! Hát maguk mindezt elhiszik? Te jószágos isten! Miért bíznak meg bennem ennyire? Hazudtam maguknak. Az elejétől kezdve. Emlékeznek? Azt mondtam, minden embernek természetlől fogva megjárnak bizonyos dolgok. Miért nem szóltak közbe? Hiszen már ez is nyilvánvaló hazugság volt!

Ja, hogy jól neveltek, ezért nem szólnak bele egy előadásba? Kérem! Tegyék meg! Ha valamivel nem értenek egyet, vitatkozzanak! Mutassák meg, hogy megáldotta önöket némi ésszel is a természet! Persze ne vágjanak egymás szavába, inkább jelentkezzenek! Az előremutatóbb.

Na tessék! Ön! Kérdezni szeretne? Ki vele!

Maga ellenzi az emberi szabadságjogokat?

Miért, maga ellenzi, hogy állampolgári kötelessége az adófizetés? Csak mert bármit is válaszol erre a kérdésre, mindenki leszarja. A jogszabályok papírra vetett kijelentések. Attól még, hogy maga ellenzi őket, ugyanúgy papírra lesznek vetve.

A jogszabályok szerint önnek joga van szabadon véleményt formálni. Bátran mondhatja azt, hogy utál adót fizetni, senki nem kövezi meg érte. Mert mindenki utál adót fizetni.

A jogszabályok szerint nekem jogom van szabadon véleményt formálni. De ha valamilyen érthetetlen oknál fogva ellenezném az emberi szabadságjogokat, nem ítélné-e el mindenki? Pedig az ilyen ember éppen ugyanannyira veszélyes a társadalomra nézve, mint az adócsaló.

Az emberi szabadságjogok tehát nem járnak meg mindenkinek, főleg nem természetlől fogva. Az emberek természetükből eredően igyekeznek kirekeszteni és megsemmisíteni mindent, amitől félnek. A felvilágosult gondolkodók ott húztak határt a szabadságjogoknak, hogy mindent szabad, ami másnak nem árt. De a tény az, hogy mindent lehet, ami nem váltja ki a másik ember vagy a társadalom agresszióját. Az agressziót pedig szinte mindig a félelem váltja ki.

Önök mindent elhisznek, ami papírra van vetve? Tessék, fogok egy papírt... Ráírom, hogy önök tizenhat tonna üveget vásárolnak a GlassEx Rt.-től. Nevetnek, igaz? Pedig mikor beléptek azon az ajtón, alá kellett írniuk egy jelenléti ívet. Az aláírásuk pedig a legjobb hitelesítő eszköz egy kívülálló számára.

Most már kényelmetlenek az ülések, igaz? Pedig még nem is tudják, hogy milyen jó kapcsolataim vannak a legfelsőbb bíróságon... Kérem, ne ijedjenek meg! Úgysem ússzák meg ezt a tranzakciót, a világon mindenki a szerződésnek fog hinni, aki nincs a teremben. És még csak annak se lesz értelme, hogy bepereljenek.

Megint hazudtam. Emberek, mi lesz így önökkel? Kapásból elhisznek nekem mindent? Jól van, tudom, most már nem fognak. Most már félnek, és komolytalannak tartanak. Legszívesebben menekülnének erről az előadásról.

Ám hadd tartsam még itt önöket egy picit! Biztos vagyok benne, hogy rettentően kíváncsiak, mégis mi értelme van ennek az előadásnak. Tudni akarják, ha netán nem csak egyszerű ökörködés lenne a részemről.

Ha meg nem, nos... az ajtókat bezárattam. A személyzet negyvenöt perc múlva kinyitja majd, addig viszont kénytelenek lesznek végighallgatni. És ezúttal az igazat mondom. Kénytelenek lesznek beletörödni.

Az asztalon található üvegkalickában éppen ugyanaz van csapdába ejtve, mint ami most az önök fejében is életre kelt: a káosz. Semmit nem értenek abból, ami most önökkel történik, pedig biztosan tudhatják, hogy végül minden értelmet nyer. A káoszból végül mindig megszületik az értelem. És amíg önök részei a káosznak, addig jó esetben kíváncsiak is a megfejtésre. Mert ez is egy alapvető

ösztön, ami bennünk munkálkodik: mindenben meg akarjuk találni az értelmet.

Ha azonban az értelem túl sokáig várat magára, hajlamosak vagyunk feladni is az érdeklődésünket. Ezt igyekeztem kiküszöbölni az ajtók bezárásával. Szokjanak hozzá, hogy néha türelmesnek kell lenni, hogy a választ megkapják!

Először is, vegyünk néhány mindennapi szituációt!

Üveget akarnak venni. Masszív, törhetetlen, teljesen átlátszó üveget. Még hozzá olcsón.

Erre jövök én, és magukra sózom a GlassEx Rt. verhetetlen termékét, a szintiszta üvegsodát, dupla áron. Tudják, szeretem a sok pénzt. Önök pedig meggyőzhetőek arról, hogy megéri az üzlet, hiszen mindannyian balekok.

De nézzünk valami kevésbé egyértelmű manipulációt! Szoktak tévét nézni? Rádiót hallgatni? És melyik csatornát? Követik a híreket? Ugye, fontos képből lenni a nagyvilág történéseivel...

Ebben az esetben még tehetség sem kell ahhoz, hogy eladjanak önöknek valamit. Az információ csatornákon keresztül áramlik. És a csatornák bizony birtokba vehetők. Aki pedig birtokolja, az olyan szűrőt tesz rá, amelyet csak szeretne. Önök is ezt tennék. Mindenki válogat. Csak van, aki válogathat mások helyett is.

Önök azokat a híreket kapják meg, amelyeket hallani akarnak. Amit még elvisel a gyomruk. Ami nem borítja fel a száználmas kis világukat. Minden mást kiszűr önöknek a tévé- vagy rádiócsatorna. Pusztán előzékenységből, hiszen ha nem sorvadtak volna el emiatt bizonyos képességeik, úgyis megszűrnének maguknak mindent.

Hogy elszomorítsam önöket, a folyamat visszafordíthatatlan. Ha eddig baloldali csatornákat hallgattak, váltsanak jobboldalira, vagy fordítva! Előre szólok, fájni fog!

A média tudatosan manipulálja önöket, és önök önszántukból fogadják ezt el. Érdekegyezés, hogy megspóroljanak némi szenvedést. Rövid időn belül pedig el is felejtik, hogy mi fölött is veszítettek tulajdonképpen kontrollt.

Az egész világ áhítattal hallgatja a hazugságokat, mert hinni akarja, hogy a világ, amiben élünk, szép. Pedig nem az. Olyan ocsmány, hogy ha üvegalickába zárnánk, egész álló nap az üveget takaríthatnánk. És akkor sem látnánk át rajta.

Elérkeztünk tehát az öntudatlan manipulációk és hazugságok sötét bugyraiba. Tudom, hogy ezt élvezni fogják. Olyan ez önöknek, mint az embriónak a magzatvíz. Kár, hogy végül mindig túl szűk lesz odabenn...

A szerelmesek azt hazudják egymásnak az oltár előtt, hogy holtomiglan-holtodiglan. Szentül meg vannak győződve róla abban a pillanatban, hogy az igazat mondják. Pedig észrevették már mások példáján, hogy ehhez igen korán kellene meghalniuk. Annyi baj legyen, legalább készülnek tonnaszámra a házassági fényképek, amiket ugyebár mindenki bekereteztet, és... tudják, mi kell egy bekereteztetett fényképhez? Üveg.

Az élelmesebbek persze megelőzik mindezt a sok fáradságot és pénzkidobást. Amint a másik szerelmet vall, ők máris kiadják az útját, tudván, hogy nem lehet közös jövőjük. Hiszen az egyikük a metalt szereti, a másikuk a heavy metalt. Ugye nem kell bizonygatnom, hogy a kettő összeegyeztethetetlen...

Tökéletes megoldás, amikor az emberből hiányzik a hit, hogy egy hazugságot megelőzzünk egy kisebb hazugsággal. Komolyan mondom, ha nem lennénk, ki kéne minket találni!

Várjanak még egy kicsit a kérdésekkel, nemsokára azokra is sort kerítünk! Előbb viszont az öntudatlan félrevezetésre hoznék egy újabb példát!

Előfordult már bármelyikükkel, hogy elírtak valamit? Egy pontos j-t ly-ra, vagy egy komplett szót valami egészen másra? Esetleg egy teljes mondatot, mondjuk mert már eleve félre voltak informálva, vagy félreértettek valamit... Vagy elütöttek egy számot a számológépben, és egy nullával több vagy kevesebb került az adóbevallásukba... Na jó, feltételezem, ez utóbbi valószínűleg szándékos volt.

Rengeteg a félreértés emberek között anélkül is, hogy hazudnánk egymásnak. De ha már az állatok közt egyedül mi képesek vagyunk hazudni, milyen snassz lenne már, ha nem élnénk vele!

Tudják, hosszú távon azok a képességek maradnak fenn, amelyek a faj túlélését szolgálják. Mi pedig már azóta hazudozunk egymásnak, hogy lemásztunk a fáról. Szóval amikor épp nem egymást húzzuk csöbe, biztosan valami értelmes dologra is felhasználjuk ezt a nagyszerű képességet.

Lássuk csak!

Ööö... Nem jut eszembe semmi.

Önöknek?

Ugyan már! Most is hazudott: az egyéni érdek nem feltétlenül üti a közösségi érdeket! Az igazság torzítása tulajdonképpen elengedhetetlen az egymáshoz való nagymértékű alkalmazkodáshoz.

Kevesebb konfliktus, hatékonyabb csapatmunka. Kiváló! Ön megmentette a társadalmat, a lelke pedig ropogósra fog sülni a pokolban. Az ön érdekében remélem, hogy nem vallásos...

Mégis mit akar? El akarja velünk hitetni, hogy a vallás ellentmond a természetnek?

Dehogyan! Azt már megtették mások. Jézus például magáról tojt a természet törvényeire. Mind tudjuk, hogy a természetben minden élőlény megszületik, végigél egy életet, aztán meghal, hogy a teste azután szétporladjon. Ahogy egyesek mondják: „Ember emlékezz, porból vagy és porrá leszel!” Erre jött Jézus, meghalt, aztán feltámadt. Ha van Isten, a természet törvényei számára csak a Monopoly játékszabálya. Bármikor kénye-kedve szerint felboríthatja a játéktáblát.

Akkor tulajdonképpen azt mondja, hogy Istennek nem érdeke az emberiség fennmaradása. Ha már egy hazugság miatt is a pokolra jutunk...

Hú, most aztán égne a bőr a pofámon, ha hinnék Istenben! Pedig nincs ebben semmi újdonság, a Bibliában le van írva, hogy egyszer bizony leáldozik a nap az emberiségnek. Eljön a végítélet, és aki volt, aki nem, menni kell.

De még ha a Szentírás konzekvens is, a vallást túlértékelik. Nincs benne semmi plusz. A vallásos emberek ugyanolyan hitványak, mint azok, akik azt állítják magukról, hogy nem vallásosak. Annyi különbséggel, hogy a vallásosak igazat mondanak, a többiek pedig azzal áztatják magukat, hogy szellemileg már túl vannak rajta.

Na tessék, most tönkretettem a média minden próbálkozását, hogy mentálisan egy magzatként lebegjenek az élet meleg levében. Most már mindannyiuknak fáj. Akinek nem, az halva születik.

Az igazság az, hogy önök egytől-egyig megérdemlik az igazságot. Nem, nem érdemelnek egyenlő bánásmódot; nem, nem érdemelnek jogot, hogy véleményt formáljanak; nem, nem tehetnek azt, amit akarnak; és nem, kurvára nem várhatnak szeretetet embertársuktól!

Az egyenlő bánásmód harcosai sosem fognak sikerrel járni. A világ igazságtalan, kész. Mindig lesz valaki, aki hoppon marad. Ilyen a természet. Főleg az emberi.

A véleményük olyan, mint a segglyuk. Mindenkinek van, de senkit nem érdekel a másé. És meg fognak lepődni, de az urológust sem. Legfeljebb egy-két buzeránst, de annak meg nem mutogatnám a helyükben.

Nem tehetik azt, amit akarnak. Azt tehetik, amit én mondok.

A szeretetet meg verjék már ki a fejükből! Ha méltók lennének rá, előbb kapnák meg valamilyen Istentől, mint ilyen megbízhatatlan, önérdektől vezérelt tuskóktól.

Ha ilyen nagyon okos, hogy magyarázza az igazságot? Azt miért érdemelnék meg?

Óhogyaza! Erről megfeledeztem! Basszus, ne, így most értelmetlen lesz az okfejtésem, és önök tudatlanul fognak meghalni!...

Na akkor figyeljenek: Az igazságot csak önmaguktól kaphatják meg. Az az egy dolog egyedül önökön áll. Ha tudni akarják az igazat, és kíváncsiak, akkor addig fognak küzdeni, amíg meg nem szerzik.

Képzeljék el, hogy van a fejükben egy kirakós! Egy kép, sok apró darabra vágva. Önöknek pedig össze kell rakniuk a képet. Ott van a kép önöknél, de ha nem használják az eszüket, nem keresik meg az összeillő darabokat, és nem zárják ki a nyilvánvalóan össze nem illőeket, akkor sosem lesz teljes. Még csak megközelítőleg sem.

Látom, nem értik: a kép a teljes igazság. A képkockák pedig az önök élettapasztalatai. Kellő oda-

figyeléssel és érdeklődéssel megoldható, hogy ne valami torz képet kapjanak.

És mi a helyzet a többi emberrel? Ön szerint előbbre való náluk a magunk igazsága?

Ha már úgyis önző emberi lények, kár lenne épp emiatt elcseszni.

Gondolt már rá, hogy ön egy paraszt?

Szerettem volna, de mindig megelőztek.

Várjunk, szóval ön mindezt komolyan gondolta? Hogy az igazság többet ér a másik embernél?

A másikinál biztosan. Az egyiket még gondolkozom. – Nem, azt hiszem, nem. Az egyiknél nem ér többet, szóval az egyik ember többet ér, mint a másik.

Mi van?

Ó, ne tegyen úgy, mintha újat mondtam volna! Vannak emberek, akik fontosak magának, míg vannak olyanok is, akiket a pokolra se kíván. De mondja meg, mit ér az, ha számít önnek valaki, de közben ön seghülye? Ez legfeljebb arra jó, hogy tehetetlenül végignézze, amint az elcseszi az életét, aztán meg együtt keseregjenek rajta. Már ha nem hálnak bele a hülyeségbe.

Ez igazságtalanság.

Nem: ostobaság.

Ja, hogy a különbségtételre gondol az emberek között! Igen, az igazságtalanság. Mondja, miért teszi?

Igyekszem mindenkit egyenlően kezelni.

Akkor miért hord gyűrűt? A felesége talán egy személyben jelenti a mindenkit?

Figyeljenek ide! Felőlem lehetnek kedvesek a világ összes emberével, engem nem érdekel! Én csak azt szeretném, ha kiraknák azt a nyamvadtt képet a fejükben!

Miért?

Mert egy csodálatos üvegszobor van rajta, ami csupán háromszázezerbe kerül – ellenben csak a jövő hét végéig.

Most meg miért néznek ilyen értetlenül? Nem volt kiírva a plakátra, hogy a GlassEx szolgáltatásait fogom népszerűsíteni?

És ehhez miért kellett megsértenie mindenkit, aki hisz Istenben? Meg azt is, aki nem...

Biztosra akartam menni, hogy nem csak a fényes valagukat vonszolták ide, hanem azt is, ami a koponyájukban van.

Szóval magának a sértegetés csak eszköz?

Miért, magának cél?

Miért ilyen bunkó?

Hogy legyen mit kérdeznie. Látja, máris célt értem: ön kíváncsi.

Leszarom az üvegkalickáját.

Leszarom, hogy leszarja. És kérem, hagyja a többieket is szóhoz jutni, bizonyára ők is szívesen személyeskednének egy picit! Például ön, látom, éppen nagyon mondani akart valamit!

Kapja be!

Ó, micsoda jókívánság, köszönöm szépen! Viszont kívánom!

Miért csinálja ezt?

Ej, úgy látom, kezdenek beszűkülni, a kíváncsiság csakis egyetlen dologra korlátozódik! Ideje picit tovább tágítanom az értelmüket!

Egy apa a sarokba állítja a fiát. Már nem emlékeznek ilyesmire, mi? Pedig higgyék el nekem, voltak idők, mikor ez szokás volt! Néphagyomány szerint ünnepekkor mindig sarokba állították a gyerkőcöket, ezzel szimbolizálva a tisztaságot...

Látom, most nagyon értetlenül néznek. Tényleg nem hallottak még róla? Hm... Akkor mégse volt ilyen szokás. Az apa azért állította a sarokba a fiát, mert az rosszul viselkedett. Na, látom, ezt már hajlandóak elhinni. Pedig higgyék el, a legkisebb fiam, akit Karácsonyfának hívnak...

Na de a lényeg, hogy a minap festették ki a házat, és a bútorokat is épp csak hogy berendezték. A srác meg egy igazi művészlélek volt. Felmászott az egyik szekrényen, és egy apró ecsettel megmutatta, hogy mit tanult a minap a festőktől. Én mondom, mestere volt a szakmának! Ha látták volna,

milyen szép ívben mázolta az élénk piros vonalakat a makulátlan, falfehér ööö... falra!

Kitalálják, ki volt az, aki nem értékelte a fiú kreativitását? Picassón kívül persze, akit a srác simán lepipált. Ne húzzam az agyukat, igaz? Lelövöm a poént, a szülei voltak azok, akik Picasso mellett a legkevésbé sem értékelték a műalkotást. Pedig a festőknek is tetszett, akiknek a munkáját ezzel tönkretette. El sem tudják képzelni, mennyire boldogok voltak, mikor kifizették nekik az újrafestést.

Fogadni mernék, hogy önök mind képesek lennének uralkodni magukon egy ilyen helyzetben, még ha egy festés többre is kerül, mint az üvegvásárlás. Nem vernék meg a gyereket, nem vonnák meg tőle az aznapi vacsorát, és nem követnének el mindent, hogy levezzék rajta az okozott feszültséget. Önök, feltételezem, mintaszülők lennének, ha neadjisten gyereknevelésre adnák a fejüket. Mindent képesek lennének elviselni, csak hogy a kicsi lelkivilága nehogységsérüljön. Egy szó nélkül lenyelnék a békát, kifizetnék az újrafestést, sőt maguk segítenének félretolni hozzá a bútorokat ismét. Majd pedig, mintha mi se történt volna, élnék tovább az életüket. A gyerek pedig a magáét, ahogy hajdanán a teljhatalmú uralkodók, akiknek külön bejáratú csicskáik voltak falfestésre és bútortologatásra.

Azért a sok az sok, nem igaz? A gyerek igenis tanulja meg, hol a helye! Hogy mit szabad, és mit nem, ha együtt él másokkal. Hogy a tetteinek következménye van, még ha nem is képes felfogni, mit utálunk a bútortologatásban és a pénztárcánk kiürítésében. Ha egy felnőtt ember lenne, bizonyára kapásból gyomorszájba vernék, hirtelen felindulásból. Persze ő csak gyerek, úgyhogy nem üthetik meg. Még elpusztulna szegény. Jobb módszer tehát, ha lelkileg hatunk rá, és megfenyegetjük.

Maguk most nagyon csúnyán néznek rám. Pedig hozom a jobbnál jobb lehetőségeket, ahogy a gyereknevelést elcseszhetik. Na igen, tudom, ezért nem vállalnak gyereket. Ekkora felelősség egy ember vállára, Úristen!

Önök emberből vannak, képesek uralkodni magukon. De emberből vannak, és vannak érzéseik is. Mint például a harag. Fogadni mernék, hogy amíg a helyzetet felvázoltam, a társaság kilencvenkilenc százaléka választott. Hogy vagy képes uralkodni magán, vagy jogosan viselkedne indulatosan az adott helyzetben.

És biztos akadt egy-két nagyokos is, aki bölesen tartózkodott. Remélem nem teltek be magukkal máris, különben az előadás végére az önelégültség szutykos levében fognak tocsogni...

Khm. Szóval azok szeretik-e jobban a gyereket, akik uralkodnak magukon, vagy azok, akik megverik a bűdös kölköt, amiért kifosztotta aput? Nem, ne válaszoljanak! A kérdés költői. Nyilvánvalóan ugyanannyira szeretik, csak az egyik oldal túlságosan empatikus, a másik pedig képtelen kezelni az indulatait. Aki megveri, órák múltán megbánja, aki pedig azonnal túlteszi magát a dolgon, az majd csak hosszú évek múltán.

Ütöttek már meg bárkit? Okoztak már fájdalmat olyannak, akit szeretnek? Fizikai vagy lelki fájdalmat... Látom az arcukon, hogy kivétel nélkül. A francba is, maguk nem szerették azt az embert!

Na, most meg miért háborodnak fel? Talán tévednék? Talán a szeretet független attól, hogy kinek okoznak fájdalmat?

Most valamiért összezavarodtak. Helytelennek tartják az okfejtésem. Pedig ezúttal nem tévedek. Egy barátom rá a legjobb példa. Nem hiszik, hogy van, igaz? Ne aggódjanak, én se! De ő ezt állította magáról. És eléggé keményfejű, mert már vagy tíz éve sikertelenül próbálok meggyőzni az ellenkezőjéről.

Mindenesetre ez az ember összesen két dinkát tart számon barátjaként, úgyhogy illene megbecsülnöm. Mint ahogy a másik tag teszi. Fred hallgat minden szavára, pedig akár magasról tehetne is rá; ez a közös barátunk a világ végezetéig megelőlegezne nekünk minden törődést. Ugye, milyen eszményi? Pedig csak egy hülye balek.

Mikor egy este frontálisan ütköztem Freddel, ugyanabba a kórházba vittek mindkettőnket. Gyakorlatilag ugyanazok voltak a panaszaink. Mindkettőnknek agyrázkódása volt, eltörték a karjaink, és új verdára volt szükségünk. Mondhatnák erre, hogy olcsón megúsztuk, de az az autó egy olyan széria volt, amiben összesen van a világon három modell! Vagyis most már csak egy. És az autósza-

lon kamatostul kérte vissza a két roncsalmaz árát.

Hosszú hetekbe telt, mire a csontok összeforrtak, és még több évbe, mire sikerült megnyernünk a lottót, hogy kifizessük a szalonnak a tartozásunkat. Az orvosunk közös volt, az ügyvédünk meg lúzer.

Aztán épp mikor végre valahára leróttuk adósságunkat, újra orvoshoz kellett mennünk. Furcsamód Frednek és nekem is erősen sajogni kezdett a karunk. Annyira, hogy az már elviselhetetlen volt. Napokig. Ráadásul a doki meghalt időközben, úgyhogy egy másik vizsgált meg.

Kisült, hogy az izmaink elkezdtek elhalni. A baleset után elcseszték valamit a műtétnél. És az új doki szerint az egyetlen megoldás egy újabb műtét volt, ami után gyógyszerek és folyamatos edzés segítségével talán – ismétlem, talán! – helyrehozható a károsodás.

Az előző műtét sikere és az ígért fájdalomcsillapító szoros küzdelméből végül az új műtét bevállalása került ki győztesen. A műtős fiúk és lányok kifiléztek a karomat, mint más a heket a strandon; aztán mindent precízen visszaillesztettek a helyére. Lenyűgöző szakértelmük – de leginkább a fájdalomcsillapító okozta eufória – meggyőzött arról, hogy helyes döntést hoztam.

Ám a műtét után véget ért a szárnyalás. A fájdalomcsillapító hatása elmúlt, a fájdalom meg visszatért. A doki azt mondta, el fog múlni, ha szedem a gyógyszert, és erősítek.

„Hé, nem úgy van az!” – mondtam. „Meggyógyították a karomat, vagy nem?”

„A kezeléshez hozzá tartozik az edzés is” – felelte ő. „Az izmoknak újra meg kell erősödniük. Azt pedig csak akkor fognak, ha használja is. Ha nem terheli az izmait, a...”

„Doki!” – kiáltottam rá türelmetlenül, mert már nagyon fáj a karom. „Melyik az az egy idióta a hétmilliárdból, amelyik nem használja a kezét semmire? A maga elődjét leszámítva...”

A doki persze tovább akadémizál: „Így hosszabb idő lesz, mire...”

„Kibírom, csak írjon fel fájdalomcsillapítót!” – szakítottam félbe.

„De ha rászokik...”

Hirtelen elegendem lett, és felordítottam: „Fájdalmaim vannak!”

És ez pont elég volt. A doki ugyan tudta, hogy csupán rájátszottam a dologra, de azzal is tisztában volt, hogy én se veszem komolyan őt. Én megkaptam a gyógyszeremet, ő pedig megszabadulhatott tőlem.

Látják, az edzést meg lehet spórolni néhány hülye pirula segítségével! Oké, ezeket is rendszeresen kell szedni, de nem olyan megerőltető, mint az edzés, sőt egy pillanat múlva máris az egekben érzed magad.

Ellenben Fred nem járt ilyen jól. A doki okult a példámon, és még csak szóhoz sem engedte jutni. Elég meggyőzően adta elő neki, hogy fájdalomcsillapító helyett az edzéseket válassza, így Fred kénytelen volt elviselni az ezzel járó szenvedést. Ha megfelelően hangsúlyozok, még arra is rá tudnám venni, hogy édesanyám varrótűjével takarítsa ki a konnektort. A csávó egy darwini csoda.

Tudják, azért a doki egy nagy szélhámos volt! Frednek minden más orvos felírt volna fájdalomcsillapítót az edzés mellé, hogy könnyebben viselje. Ám a doki tudta, hogy amíg Fred szenved a karja miatt, addig az edzést is komolyan fogja venni.

Én pedig... Nos, miután Fred fél év alatt teljesen rendbe jött, a saját kezem meg irtózatosan lüktetett minden egyes másodpercben, amíg nem hatott a fájdalomcsillapító – majdnem elfogadtam a doki érvelését. Azért csak majdnem, mert csak három hónappal később vettem meg a motoromat. És akkor döbbsentem rá, hogy képtelen vagyok vezetni. Túl gyenge volt hozzá a karom.

Szóval ezután átadtam magam a fájdalomnak, és könnyek közt követtem Fred példáját. Beláttam, hogy a dokinak igaza volt, és esdekelve mentem vissza hozzá, hogy bocsásson meg...

Ugye, milyen megható? Bizonyára ő is annak értékelte volna, ha megtettem volna. De mégis ki tenne ilyesmit egy motor miatt? Főleg úgy, hogy a doki amúgy is megtette helyettem: addig esdekelt, hogy kövessem Fred példáját, amíg meg nem láttam a mocit a ház előtt.

Kedves ember az orvosunk, ugye? Szereti szenvedni látni azt a két embert, akit a világon egyedül a barátainak tart.

Nem, a doki nem nevezhető baleknak. Kegyetlennek? Talán. Számítónak? Mindenképpen. Barát-nak? Nos, lássuk csak: minden porcikájával azon volt, hogy rávegyen minket egy szenvedéssel teli kúrára, miközben egyszerű fájdalomcsillapítóval is kifizethetett volna. Mindezt azért, hogy hamarabb meggyógyuljunk. Sőt előfizetett nekem egy motoros újságra, mert tudta, hogy szeretem a motorokat. Az egyik ilyenben találtam meg végül azt a bizonyos csodaparipát, amit megvettem.

Persze lehet, hogy mindezt csak szórakozásból csinálta, és szereti azzal múlatni az időt, hogy folyton a maga igazát hajtogatja a barátjának, hátha a manipuláció közben mégse jönne be. Önök mit látnak bele mindebbe? Szeretetet vagy gonosztságot? Biztos vagyok benne, hogy a helyemben először a gonosztságra gyanakodnának, mikor rájönnek, hogy okkal kapták az újságot.

Az önök tézise tehát az, hogy a szeretetben nincs ok és okozat, nincsenek mesterien kidolgozott tervek embertársuk előbbre juttatása érdekében, minden legfeljebb egy darab akcióból és reakcióból áll. A fájdalom rossz, így tehát minden adódó helyzetben próbáljuk elkerülni! Ne okozunk fájdalmat a másiknak, nehogy a végén még valami jó süljön ki belőle! Mert bizony a fájdalomból és a rosszból jó is kisülhet, ahogy az imént hosszan fejtegetett példám is remekül szemléltette.

Az én tézisem a dokiéval egyezik. Leküzdhetetlen vágyat érzek az iránt, hogy ameddig csak előre bírok látni az önök jövőjében, végül okosabbá és boldogabbá váljanak a szenvedéseik által. Ezért összeválogatom önöknek az én gonosz tervem szerint a leginkább célravezető szenvedéseket.

Látom, ha kimondom, hogy a terv gonosz, máris értelmetlennek látják bármiféle kérdést feltenni, vagy ellenkezni. Vagy ha mégis, akkor ott motoszkál magukban az a kicsi féreg, ami azt mondja, hogy „Te, lehet, hogy ez nem is gonoszság...” – és azon őrlődnek, hogy mennyit ér meg a végső jó, ha előtte válogatott szenvedéseknek teszik ki magukat. De segíték: a végső jó mindent megér, főleg ha azzal kecségtetem önöket, hogy a szenvedés közben váratlan örömeket tapasztalhatnak.

Hallottak már a szubjektivitásról? Belegondoltak már, hogy amit bizonyos körülmények között örömmel éreznek, azt más körülmények között szenvedésnek fogják? Vagy fordítva: amitől most szenvednek, lehet, hogy később örömet fog okozni önöknek.

A legkegyetlenebb példa a szex. Mégis ki ne élvezné a szexet – feltéve, ha egészséges a teste? Mindenki élvezi, kivéve, aki akarata ellenére teszi. És ezek az emberek később sosem épülnek fel belőle, hacsak valami csoda folytán nem tanulják meg elfogadni, hogy megtörtént. Nem lehet rajta változtatni, de együtt lehet vele élni. Nagyon keveseknek sikerül, de jól tudják, hogy gyakorlati értelemben nem egy lehetetlen dolog. A sérülések már csak ilyenek. A heg mindig megmarad, de később talán, az elfogadással már egyre kevésbé fognak zavarni.

Elfogadni csak akkor tudunk valamit, ha be tudjuk illeszteni a saját világunkba. Egy puzzle darabot a képbe, ha emlékeznek...

De mit csinálnak olyankor, ha a kép egy néprajzi múzeumot elevenít meg, s az önök kezében egy olyan üvegkalicka van, ami a modern technológia csodáját, a fluxuskondenzátort tartalmazza? Ez, hölgyeim és uraim, a szenvedés. Önök pedig, mint a múzeum kurátora, egy pillanat alatt eldöntik, hogy a szóban forgó üvegkalickát kivágják az ablakon, amiért nem illik a többi tárgy közé.

En ugyanakkor egy cinikus okoskodó vagyok, és azt mondom, hogy a fluxuskondenzátor jelképezi a jövőt. Mert optimista vagyok, és feltételezem, hogy el fog telni ezer év, s mindaz, ami most újdonság és istenkáromlás, addigra ötven százalékos valószínűséggel hagyománnyá válik. Vagy kikopik, de kérem, legyünk optimisták!

Vagyis kicseszem az asztalra az üvegkalickát, és ha bárki megkérdezi, a képébe vágom ezt a képtelen, ámde mégis logikus ideológiát, ami feljogosítja a fluxuskondenzátort, hogy helyet foglaljon a múzeumban. És mivel cinikus vagyok, tudom, hogy azért képtelen, mert újdonság, és ezért elsöre meglepő és hihetetlen. De csak elsöre. Aztán mindig hozzászoknak, s gyakran hagyománnyá is válik. Értik-e most már, hogy a képtelenség is pusztán illúzió? Ami ma képtelenség, holnap már hagyomány.

Vagyis ahelyett, hogy a szenvedést kidobnám az ablakon, valami értelmessé alakítom. És ezzel máris valami újat alkottam. Az újdonság pedig szenzáció, a szenzáció pedig eufória. A frász tudja miért van a világon annyi katasztrófaturista! Vagy miért olvassák olyan sokan a bulvárlapokat! Tud-

ják, miért terjed a pletyka – amiről köztudott, hogy rosszindulatú, s a rossz hírért kelti valakinek? Mert szenzáció. És ez örömet okoz. Akkor is, ha utána bűnbánóan rogyunk térdre a gyóntatószékben.

Látják-e már, miért kell kíváncsinak lenniük? Ha nem értik meg az összefüggéseket, akkor képtelenek lesznek a szenvedésből boldogságot nyerni, és képtelenek lesznek hatékonyan szeretni. Az összefüggések megértése nélkül ugyanolyan hülyén fognak gondolkodni a szeretetről és a boldogságról, mint a középkor önkorbácsoló keresztényei, akik a túlvilághit felfedezése után a felvilágosodásig becsukták a szemüket és a fülüket. Annyira hatékonyan szerettek, hogy inkvizíciókat szerveztek, és vallásháborúkat rendeztek – ami csöppet sem okosabb a mai kor nyápicainál, akik még a késhez se mernek hozzányúlni, mert még valakinek baja esik.

Kérdőjelezzenek meg mindent újra és újra, hogy véletlenül se maradjanak balekok, mert ha egyszer rájönnek, hogy azok voltak, aligha bocsátják meg maguknak.

Végezetül hadd meséljek el egy történetet, ami után majd szabad akaratukból távozhatnak! Elöljáróban mondom, kifelé menet, a folyosón áll a cégünk egy standja, ahol önkéntes alapon – kvázi becsületkassza – megvehetnek egy-egy üres üvegalickát, melyek cégünk limitált kiadású, csúcscategóriás termékei. Szeretném buzdítani önöket, hogy amennyiben egy kicsit is sikerült elgondolkoztatnom önöket, vásároljanak meg egyet, s otthon helyezték majd bele azt a tárgyat, ami jelképezi önök számára a legnehezebben megérthető dolgot! Később majd megértik, hogy mekkora jelentősége van mindennek.

A többiek sajnos ennyivel szegényebben térnek ma haza, de ez ügyben én már nem tehetek semmit.

És akkor következzen a történet, amely egy fiúról szól, aki amellet, hogy sármos volt, nyitott szívvel és töretlen optimizmussal szemlélte a világot. Életét áthatotta a gyermeki kíváncsiság, s ezért sokszor fenyegették azzal, hogy hamar fog megöregedni.

Töretlen érdeklődése azonban megadta neki a lehetőséget, hogy továbblásson a fenyegetések huzug álarcán. Bármivel is találkozott szembe, addig nem állt le, amíg fel nem térképezte annak erősségeit és gyengeségeit, mígnem aztán némi szakértelemmel az előnyére fordította őket.

Egy alkalommal azonban olyan nehézség került az útjába, amivel képtelen volt megbirkózni. Történetesen egy vasúti kocsifolyosóján futott bele, mikor is a vécéről tartott vissza a kabinjába. Ott állt, padlótól a plafonig, és faltól a falig kiterjedve. Áthatolhatatlan és tömör volt. Igazi acélkolosszus, hatékonyabb akadály a kínai nagy falnál.

„Hogy kerülhetett ez ide?” – morfondírozott, s közben egyre jobban foglalkoztatta egy másik kérdés is: „Mi ez?”

Sajnálatos módon azonban a kérdéseire senki sem tudott válaszolni. Egyedül maradt, elzárva az utolsó kocsifolyosó végében, ám számtalan lehetőséggel a tarsolyában: először is, megtehetette, hogy kifelé bámul az ablakon, másodsor pedig, használhatta a vécét.

A fiú kinyitotta a vécéajtót, lehajtotta az alkalmatlanság fedelét, és ráült. Az út hátralevő részében pedig a nyitott ajtón keresztül bámulta az ablakon túl tovaszáguldó tájat.

Mikor megérkeztek, fény derült a váratlan acélakadály mibenlétére. Kívülről megkerülte a vécét, és megnézte a tárgyat a másik oldaláról. Négy kigyúrt fickó dolgozott éppen a problémán: egy jókora páncélszekrényt próbáltak ráemelni két vastag deszkára, hogy aztán könnyebb legyen mozgatni.

Csak hogy a szekrény nem mozdult. És a négy fickó még nem is sejtette, hogy a teteje fölött maradt másfél centis résbe a segítség gyanánt hozott kétcentis deszkák távolról sem férnek bele. Nem hogy közelről.

A fiú azért megkérdezte, tud-e bármiben segíteni. Udvariasan értésére adták, hogy fogja be azt a kibaszott pofáját, és húzzon az anyjába. Ha pedig nem követi eme szigorú utasításokat, úgy jelentkezhet a Miasszonyunk-székesegyház szoprán kórusába.

Ám ha valaki kíváncsi, az ilyesmi nem hat rá. Szóval ő is ahelyett, hogy faképnél hagyta volna a

négy idiótát, leült kicsit odébb, és szemmel követte, ahogy lyukat vágnak a vagon tetején a páncélszekrény kiemeléséhez. Figyelte, ahogy megérkezik egy pofás kis limuzinnal a tulajdonos, és ő maga utasítja az embereket, miként emeljék az állomás rakodódarujával a rakományát egy teherautó platójára. A négy kigyúrt fazont meg ott helyben kirúgta.

Mielőtt a mutatvány véget ért volna, a fiú odasétált a limuzinos fickóhoz, és feltette neki a kérdéseit, amik eszébe jutottak.

Idegcsökkentő kis vakarcs, nemde?

Persze a fickó nem így látta. Vagy jobb lábbal kelt fel aznap, vagy mindig is jól viselte a bábáskodók idióta kérdéseit. Mindenesetre elmesélte, hogy a négy kirúgott seggfejnek kellett volna leszállítania a páncélszekrényt, aminek eredetileg kerekei is voltak. Ők azonban feltették egy személyszállító vonatra, és amíg a folyosón tologatták a fülkájuk felé a szekrényt, addig a görgők rögzítései elengedtek odalent. Nyilvánvalóan nem erre találták ki őket, hanem hogy egy szobában könnyebb legyen arrébb tolni.

Akinek a szekrényt hozták, valójában egy matematikus volt. Egy gazdag matematikus, aki akkorra észkombájn, hogy képtelen a megfelelő embereket kiválasztani a legegyszerűbb feladatra is. Jó, persze lehet, hogy egy páncélszekrény leszállítása nem tartozik a legegyszerűbb feladatok közé...

De nem fogják kitalálni, mi történt: a fiú összehaverkodott ezzel a matematikussal. Ő örült, hogy valaki készségesen válaszol a kérdéseire, a fickó meg egyetemi professzor volt hatalmas örökséggel, akinek az okozott élvezetet, ha elmagyarázhatott valamit. Ennek következtében egyikük érdeklődése váratlanul megnőtt a matematika iránt. A másik pedig felajánlotta, hogy olcsón tart neki órákat, mert a pénz így is előnti.

A fiú elkezdett járni a professzorhoz, akinek, mint azt némi fejtöréssel előre kikövetkeztette, hatalmas háza volt. Nem is háza, inkább palotája. Gazdagon berendezve, fa burkolattal s külön könyvtárhelyiséggel – aminek ellenére minden szobában voltak könyvespolcok a matematikáról szóló tudományos könyvekkel.

Volt egy külön tanulószoba is, a professzor itt okította a fiút a számokkal való bűvészkedésre. Kis mérete ellenére egy egyetemi előadóteremhez hasonlóan föl volt szerelve katedrával, táblával projektorral, meg ami kell.

A matekleckék után gyakran megvendégelte a professzor a fiút a felesége főztjével, sőt néha meghívta egy-egy sakkpartira. Bármikor kölcsönkérhette a könyveit is, úgyszemint tudta már fejből az öreg.

Szóval a fiúnak enyhén szólva lett egy második családja is, leszámítva a professzor egy szem lányát, aki szívből gyűlölte őt. Hiába, az irigység csak nagyon ritkán vált ki az emberből kedveséget vagy szeretetet! A lány, ahol tudott, ott próbált keresztbe tenni a két férfinak. Egyre többször foglalta le előre a tanulószobát, mondván hogy neki is tanulnia kell valahol. Előre megette az összes süteményt, amit az anyja a vendégnek sütött. Mikor pedig a fiú le akarta venni a polcra az egyik könyvet, hogy hazaviszi elolvasni, ő elkapta a kezét, és megkérdezte, hogy merészeli.

A lány szépen visszahelyezte a könyvet a polcra, és türelmesen várt, amíg a fiú szépen elsétál.

Amaz viszont kíváncsi volt, ugye értik, szóval megkérdezte, hogy „Miért csinálod ezt?”

A lány pedig elmagyarázta: „Nem veheted el, ami az enyém. Nem tudom, miért érzed magad feljogosítva arra, hogy itt legyél, de ebben a házban én lakom, és ezek itt az én cuccaim. Meg a szülemé. És ha bármit el akarsz vinni, legalább kérj engedélyt előtte! De ez így nagyon nem fair... Idejössz a fene nagy tudásszomjaddal, erre apa máris a fiaként kezel, és megoszt veled mindent. Engem meg se kérdezett, hogy beleegyezem-e!...”

A fiú terve az volt, hogy csöndben végighallgatja a dühödt női szóözön hosszú áradatát, de aztán úgy érezte, most valami nagyon vicceset mondtak neki. Szóval nevetni kezdett, és ezt a lány nem tudta mire vélni.

„Mi az?” – kérdezte zavartan.

„Hát, semmi, csak...” – mondta fuldokolva a nevetéstől a srác – „úgy beszélsz, mintha attól félnél, hogy feleségül akarlak venni!”

„Mi? Dehogy!” – jött a lány még inkább zavarba. „Ne is álmodj róla! Így is túl sok mindent kell megosztanom veled az akaratom nélkül...”

„Ezen változtathatunk” – mondta a fiú, és újra levette a könyvet a polcról. „Beleegyezel, hogy ezt elvigyem?”

„Nem” – felelte a lány hidegen.

Erre a fiú visszatette a könyvet a polcra, és leemelt egy másikat. „És ezt?”

„Nem.”

„És ezt?”

„Nem!”

„Akkor ezt?”

„Most meg mit akarsz?!” – csattant fel a lány. „Végigkérdezed az összes könyvet, hogy elviheted-e?”

„Hát ha egyszer a beleegyezésed kell...” – felelte a fiú.

„Nem vihetsz el semmit!” – tisztázta a lány.

„De engem érdekelnek ezek a könyvek!” – folytatta a fiú, mert esze ágában sem volt feladni a küzdelmet, sőt szinte már izgatta.

„Leszarom, hogy mi érdekel!” – ellenkezett persze a lány.

„Leszarom, hogy leszarod.” – Figyelik? Az első dolog az életében, amit a fiú leszart! ...A vécé-kagyló belső falát leszámítva persze.

És ezen a ponton a lány is megütközött. Ezzel a mondattal egyszerűen nem tudott mit kezdeni, nem illett bele a képbe. Egy olyan mondat, amire lehetetlen bármit is reagálni, leszámítva azt, hogy „leszarom, hogy leszarod, hogy leszarom”. De akkor túl sokat kéne takarítani...

Szóval a fiú egy kis hatásszünet után csak ennyit mondott: „Hadd vigyem el!”

A lány meg rögtön rávágta: „Nem!”

Nehéz helyzet, de azért nem lehetetlen. A fiú megkérdezte: „Most akkor itt fogunk ácsorogni napestig, azon vitatkozva, hogy elvihetem-e?”

„Igen” – vágta rá ismét a lány.

„Akkor inkább ülünk le, úgy kényelmesebb!” – mondta a fiú, és máris odatolt neki egy széket. Aztán magának is. Mindketten leültek.

„Hiába akarod próbára tenni a türelmemet, én itt lakom, nem sietek sehová!” – emlékeztette a lány.

„Engem pedig nem várnak haza időre, szóval akár meg is várhatom, amíg megvacsorázol, aztán megfürödsz, átöltözöl, és ágyba bújsz” – felelte a fiú makacsul.

„Nehogy azt hidd, hogy egy pillanatra is egyedül hagylak!” – fenyegette a lány.

De a fiú tovább keckeckedett: „Néha tényleg nem tudom, hogy csak a könyveidet félted-e, vagy ennyire élvezted a társaságom...”

„A könyveimet félted” – felelte a lány, és határozottan a szemébe nézett. Két hosszú másodpercig állta a fiú egykedvű, kíváncsi tekintetét, aztán elkapta, és inkább a szobában kezdett nézelődni. „Mi a fene olyan rohadt érdekes ezekben a könyvekben? Csupa számok és kifacsart, nyakatekert logika!”

A fiú picit elgondolkodott, aztán megjegyezte: „Mint az emberek.”

A lány meghökkenve nézett rá. „Mégis mit jelentsen ez?”

„Adatok és bonyolult összefüggések” – felelte a fiú. „Te nem vagy kíváncsi. Ezért nem érdekel, hogy mit miért csinálok. Csak akkor foglalkozol velem, ha megsértem a kényelemérzetet. Akkor viszont láthatóan sok energiát és időt vagy hajlandó beleölni. És, tudod, a legérdekesebb összefüggés, hogy azért zavar a jelenlétem, mert én kíváncsi vagyok, te pedig nem vagy az. Magasról akarsz tojni a fejemre, de nem teheted, mert akkor el kéne ismerned, hogy jogosult vagyok mindenre, amit csak apádtól kapok.”

Értik, ugye? Nyeh, adatok és bonyolult összefüggések, fúj! Legszívesebben beletörölném őket a mellettem ülő ember zakójába! Túl sok információ, amivel mind kezdeni kéne valamit, hogy ne

érezsem elcseszettnek az életem. Jobb, ha nem is veszünk róla tudomást!

És a lány is inkább feladta. Legyintett egyet, és azt mondta: „Tudod, mit? Nem érdekel! Vigyél, amit akarsz!”

Erre a srác: „Akkor ezt vihetem?”

„Vidd!”

És képzeljék el, hogy ezután minden egyes nap megcsinálta ugyanezt! Valamit mindig elvitt kölcsönbe, gyakran pusztán heccből, de előtte mindig elkérte a lány beleegyezését.

Aztán persze őt se kellett féltetni; mikor már elege volt az unott és lekezelő legyintésekből, hogy a srác viheti ezt is meg azt is, végül ismét ingerülten felcsattant: „Mondd, miért kérdezed meg mindig?”

„Azt mondtad, szeretnéd, ha bármit is viszek el, a beleegyezésedet kérném” – felelte a fiú.

„De utána azt is mondtam, hogy nem érdekel!” – emlékeztette a lány.

„Azt nem hittem el” – jelentette ki a srác flegmán.

„Akkor mit tegyek, hogy elhidd?” – faggatta az ifjú hölgy.

„Semmit” – felelte a fiú egykedvűen, aztán ahelyett, hogy hozzáfűzött volna még egy aprócska gondolatot, inkább elment.

Többet nem kérte a lány beleegyezését. Sőt úgy tett, mintha a legkevésbé sem érdekelné. Azon túl, hogy illedelmesen köszönt neki minden alkalommal, többre nem volt hajlandó, s igyekezett őt levegőnek nézni. Higgyék el, nem kis kihívás ez egy alapvetően kíváncsi embernek! De kíváncsi volt, hogy mi történik akkor, ha nem kíváncsi. Vagy legalábbis ha azt hiszik, hogy nem kíváncsi.

Az a furcsa dolog történt, hogy a lányt egyre jobban kezdte frusztrálni a dolog. Továbbra is el kellett viselnie a házban édesapja kedvenc tanítványát, akinek az agya helyén egy élő szingularitás szívta magába a matematika tudományának minden csínját-bínját. De nem kezdhetett vele semmit, mert ő hivatalosan érdektelen volt, és a srác se érdeklődött többé. Ez pedig nemhogy bántotta a hiúságát, hanem egyenesen megalázó volt. Az ő otthonában levegőnek nézik őt, az egy szem lányt a családban.

Úgyhogy aljas tervet eszelt ki a helyzet megváltoztatására. Mindig, mikor a fiú átjött vendégségbe, hogy újabb matekórát vegyen, ő kicsinosította magát, és felvette a legkihívóbb ruháját, amit csak a szekrényben talált. Biztosra vette, hogy ezzel sikerülhet megtörni a fiatalembert. Ha első alkalommal nem is, második vagy harmadik vagy negyedik vagy ötödik alkalommal mégis.

De nem.

A kíváncsi legény teljesen érdektelennek mutatkozott a csinos hölgy felé, és próbálta teljesen kizárni a tudatából. Pedig nagy volt a kísértés. És tudta, hogy még csak egy árva pillantással sem szabad jelét adnia a buja kíváncsiságának. Még egy hétig biztosan nem, addigra meg remélhetőleg feladja a lány.

Két egész hónapig játszották ezt. Mindketten profi játékosnak bizonyultak, mert a lány mindent bevetett, a fiú pedig minden kísértésnek ellenállt. Még annak is, mikor az egyik nap valamivel – épp csak egy picivel – később ért véget a korrepetálás, és a tanulószobából kilépve észrevette, hogy a lány zuhanyzás közben nyitva felejtette a fürdőszobaaajtót.

Faarccal fordult a lépcső felé, és teljes nyugalmat színlelve óvatosan lebotorkált a lépcsőn. Evett a háziasszony süteményéből, aztán hazaindult, és egyenletes léptekkel sétált el az utca sarkáig, mert biztosan tudta, hogy ellenfele az ablakból figyeli. És nem veszíthetett, mert azt bizony nem viselte volna el a férfiúi hiúsága.

De amint befordult a sarkon, meg kellett állnia, hogy kifújja magát. Csak úgy kalapált a szíve, mintha az agy épp a keresztes lovagok egy komplett hadtestjének felfegyverzésével bízta volna meg. És egyetlen pillanat alatt felvázolt vagy ötszáz tervet Jeruzsálem bevételére.

Aznap úgy ment haza, hogy képtelen volt kiverni a fejéből a csábító gondolatot, ami arra készítette, hogy legközelebb figyelmen kívül hagyjon minden illemt, és már rögtön az ajtóban lesmárolja a lányt. Utána pedig jöhetne minden más...

Az ifjú hölgy meg ugyanakkor végre megelégette az eredménytelen provokálást, és stratégiát

váltott. Immár nem érdekelte az érdektelenség, csak nyerni akart. Az volt a terve, hogy legközelebb megfigyeli, sikerült-e az előbbi akciójával bármi hatást elérnie, aztán ha nem, akkor szóra bírja. Mert ha nem, akkor tudni akarta, hogy miért nem. Hiszen nyilvánvalóan nem volt homokos, ahhoz túl jól flörtölt. Az pedig nem lehet, hogy valakit a legkevésbé se izgasson az ő provokációja...

Szóval eljött a fiú következő alkalommal, és ő már izgatottan várta az előtérben, hogy lássa az arcát, mikor belép. Ő üdvözölte először. És a srác lefagyott. A másodperc töredékére. Aztán egykedvűen elmosolyodott, és ő is üdvözölte a lányt.

Nem váltottak több szót, de a lány minden egyes mozdulatát leste, amíg el nem tűnt a tanulószobában. Ő pedig elképzelte a lányt maga mögött, ahogy nézi. Ruha nélkül.

Azon a napon nyilvánvalóan nem sok haszna volt a matekleckének. Hiába próbált figyelni, a professzor öt perc alatt – de inkább az első pillanatban – felismerte, hogy ez veszett fejsze nyele. Úgyhogy inkább megkérdezte, mit szólna egy tanársegédi álláshoz az egyetemen. Tanulmányait úgyis hamarosan befejezi, és egyébként is meglepően sokat tud fiatal kora ellenére.

Mondanom sem kell, hogy ez vajmi keveset hatott az adott pillanatban a fiúra, úgyhogy az öreg kénytelen volt kicsit körbejárni, hogy mi is foglalkoztatja annyira. S mivel ő maga is kíváncsi természet volt, a legtöbb részletet már előzőleg kiderítette. A lány viselkedése például az ő számára is elég szemet szűrő volt, de eddig nem akarta beleártani magát.

Most azonban remekül elbeszélgettek egymással. A fiú elmondta neki, hogyan érez a lánya iránt, ő pedig végighallgatta, és ellátta jó tanácsokkal a saját meglátása szerint. Hát nem zseniális? Évtizedekkel ezelőtt éppen egy ilyen apósra vágytam volna.

Na de, azután, hogy ismét elhúzódt az okítás-okulás, végül ismét az étkezőben találták magukat, frissen sütött pogácsát majszolva. És ekkor felbukkant a professzor leánya, ragyogó arccal és csillogó szemekkel, és máris a srác tekintetét kereste. Aki persze módszeresen kerülte az alkalmat, szóval a lány kénytelen volt továbbmenni, és leült mellé az asztalhoz, egészen közel hozzá. A lábával finoman megérintette, és megkérdezte:

„És mit tanultál ma?”

A srácnak több se kellett; rögtön felé fordult, és a szemébe nézett. „Nocsak, érdeklődsz!”

„Persze, hogy érdeklődöm!” – mondta a lány, ugyanazzal a mosollyal, amit a fiútól már megszokott. „Én is szoktam különórákat kérni apától, nem tudad? És azt mondja, nem vagyok rosszabb nálad... Egyébként meg mire alapozod azt, hogy nem vagyok kíváncsi?” – azzal elvette a srác kezéből a megmaradt fél pogácsát, s betette a szájába. Alaposan megrágta, majd lenyelte. Végül csak ennyit mondott, mikor látta a fiú értetlen tekintetét: „Csak kíváncsi voltam, tényleg olyan finom-e, mint amilyennek az arcodon látszik.”

A srác némi fáziskéséssel megragadta a lány kezét, aztán... gondolhatják. Minden kusza és zavaros lett. De leginkább forró. Mint nagyanyám teája, ami kiskoromban mindig megégette a nyelvemet.

Ha kíváncsiak a történet folytatására, elmondom, hogy a srác végül egyetemi professzor lett, és – amennyire lehet ilyesmiről beszélni ezen a téren – karriert csinált. A gazdag öreg néhány év múlva ezekkel a szavakkal fejezte be a tanítását: „Fiam, most már többet tudsz, mint én. Többé nem én tanítalak téged, hanem te engem.”

Ó, igen, a másik szálról majdnem megfeledkeztem: a fiú nyilván elvette a professzor lányát, és többé-kevésbé boldog életet csináltak maguknak. Meg később a gyerkőcöknek.

És hogy mi a tanulság? Azt nem tudom, de a fiú kicseszett gazdag lett...

És kérem! Kifelé menet ne felejtsek el az üvegkalickákat!

írta: Jack MacGyver